

Economie Hoofdstuk 3

Oefenopgaven

Opdracht 3.1

Over loon dat je ontvangt, betaal je loonheffing. De loonheffing bestaat uit belastingen en sociale premies. De loonheffing bedraagt 30% van het loon en wordt op voorhand door de werkgever ingehouden. Wat je ontvangt is niet het brutoloon maar het nettoloon (dat is brutoloon min de loonheffing). Op het einde van het jaar wordt nagegaan of de loonheffing juist was. Als je teveel loonheffing hebt betaald kun je dat terugvorderen, heb je te weinig betaald dan moet je alsnog betalen.

Maar let op: iedere belastingplichtige krijgt een algemene heffingskorting van € 2.000 en zij die werken krijgen een extra heffingskorting van € 1.500.

Hugo werkte van januari tot en met augustus fulltime en verdiende daarmee € 2.000 bruto per maand. Sinds september studeert Hugo en werkt hij nog maar 15 uur per week. Zijn brutoloon bedraagt nu € 800 per maand. Maandelijks is er telkens € 400 aan loonheffing ingehouden door zijn baas.

- Bereken de ingehouden loonheffing op jaarbasis.
- Bereken de totale loonheffing die Hugo moet betalen.
- Hoeveel loonheffing kan Hugo terugvorderen?
- Hoeveel loonheffing betaalt Hugo gemiddeld over zijn bruto inkomen?

Opdracht 3.2

Pieter de Graaf werkt en heeft een inkomen van € 40.000. Hij heeft € 2.000 aan aftrekposten.

De inkomensheffing heeft 4 schijven:

Schijf	omvang schijf	percentage inkomensheffing
1	€ 15.884	32,9%
2	€ 12.966	38,4%
3	€ 20.613	42%
4	rest van inkomen	52%

De algemene heffingskorting bedraagt € 1.990.

De arbeidskorting bedraagt € 1.385.

- Bereken de inkomensheffing van Pieter de Graaf.
- Bereken het gemiddeld tarief van Pieter de Graaf.
- Wat is het marginaal tarief van Pieter de Graaf?
- Verklaar waarom het schijventarief een progressief systeem is.

Over de eerste en tweede schijf wordt 30,8% premie voor de volksverzekeringen geheven.

- Hoe hoog is de inkomstenbelasting in procenten van het inkomen bij Pieter de Graaf.

Paul, de broer van Pieter heeft een eigen bedrijf en een bruto inkomen van € 95.000. Hij woont in een riante villa waarop een hypotheek rust van € 250.000. Over de hypotheeklening betaalt hij 5% rente. De fiscus rekent een huurwaardeforfait van € 900 per jaar: dit wil zeggen dat hij die € 900 bij zijn bruto inkomen moet optellen. Paul reist veel voor zijn werk en heeft daarmee een aftrekpost van € 3.500 per jaar. Verder gaf hij € 2.400 uit aan bijscholing.

- Bereken de inkomensheffing van Paul.
- Bereken de inkomstenbelasting in procenten van het inkomen van Paul.

Stel dat de algemene heffingskorting van € 1.990 wordt verhoogd naar € 2.090.

- h. Maakt dit het absolute verschil tussen de netto-inkomens van Pieter en Paul groter of kleiner, of blijft dit gelijk?
- i. Is deze maatregel nivellerend of juist niet? Verklaar het antwoord.
- j. Bereken de netto hypotheeklasten per maand.

Opdracht 3.3

Gegeven zijn de onderstaande verzekeringen:

ZVW: zorgverzekeringswet (basisverzekering)

WA (autoverzekering): wettelijke aansprakelijkheid

AOW: algemene ouderdomswet

Inboedelverzekering

WW: werkloosheidswet

Fietsverzekering

Anw: algemene nabestaandenwet

AWBZ: algemene wet bijzondere ziektekosten

AKW: algemene kinderbijslagwet

ZW: ziekwet

WIA: wet werk en inkomen naar arbeidsvermogen

Bedrijfspensioen

Uitvaartverzekering

- a. Noem drie sociale verzekeringen en drie particuliere verzekeringen.
- b. Bij welke verzekeringen is er sprake van solidariteit (noem er 3) en bij welke verzekeringen is er geen sprake van solidariteit (noem er 2).
- c. Welke verzekeringen zijn bedoeld voor inkomensverlies (noem er 3) en welke verzekeringen geven een vergoeding voor (hoge) kosten.
- d. Noem 4 verzekeringen waarbij de overheid de premie vaststelt.
- e. Bij welke verzekeringen wordt er premie betaald naar draagkracht/inkomen? Noem 3 verzekeringen.
- f. Bij welke verzekeringen is de premie niet afhankelijk van draagkracht of inkomen maar van het risico dat men loopt? Noem drie verzekeringen.
- g. Bij welke verzekeringen is er sprake van risicoselectie?
- h. Noem drie verzekeringen waarbij asymmetrische informatie geen rol speelt.
- i. Welke van bovenstaande verzekeringen zijn werknemersverzekeringen?
- j. Welke van bovenstaande verzekeringen zijn volksverzekeringen?
- k. Bij welke verzekeringen is de uitkering voor iedereen gelijk?
- l. Bij welke verzekeringen is de uitkering afhankelijk van het laatst verdiende loon?
- m. Noem drie verzekeringen waarbij er sprake is van een eigen risico.
- n. Noem twee verzekeringen waarbij averechtse selectie kan optreden?

Uitwerking opdracht 3.1

- a. $12 \times € 400 = € 4.800$.
- b. Loon januari t/m augustus $\rightarrow 8 \times € 2.000 = € 16.000$
Loon van september t/m december $\rightarrow 4 \times € 800 = € 3.200$
Totaal loon $€ 16.000 + € 3.200 = € 19.200$
Loonheffing $30\% \times 19.200 = € 5.760$
eraf de kortingen $\rightarrow € 5.760 - € 3.500 = € 2.260$.
- c. $€ 4.800 - € 2.260 = € 2.540$.
- d. $(2.260/19.200) \times 100\% = 11,8\%$.

Uitwerking opdracht 3.2

a.	Inkomen	40.000		
	afrekposten	<u>-2.000</u>		
	belastbaar inkomen	38.000		
	1 ^e schijf	<u>-15.884</u>	inkomensheffing:	$15.884 \times 0,329 = 5.225$
	resteert	22.116		
	2 ^e schijf	<u>-12.966</u>	inkomensheffing:	$12.966 \times 0,384 = 4.978$
	resteert	9.150	inkomensheffing:	$9.150 \times 0,42 = \underline{3.843}$
			Totaal	14.046
		heffingskortingen: $1.990 + 1.385 = 3.375$	→	<u>-3.375</u>
		Totaal inkomensheffing	=	€ 10.671

b. $(10.671/40.000) \times 100\% = 26,68\%$

c. 42%

d. Naarmate het inkomen stijgt betaal je verhoudingsgewijs meer inkomensheffing.
Hoe hoger het inkomen hoe hoger het gemiddeld heffingsstarief.

e. Over de eerste twee schijven wordt 30,8% aan premies geheven: $30,8\% \times (15.884 + 12.966) = 30,8\% \times 28.850 = 8.885$ (premies volksverzekeringen).

De inkomensheffing over de eerste twee schijven bedraagt: $5.225 + 4.978 = 10.203$.

De inkomstenbelasting over de eerste twee schijven is dan $10.203 - 8.885 = 1.318$.

Over de derde schijf wordt 3.843 aan inkomstenbelasting betaald.

Opgeteld is dat $3.843 + 1.318 = € 5.161$.

De heffingskorting bedraagt € 3.375.

Netto wordt er $5.161 - 3.375 = € 1.786$ aan inkomstenbelasting afgedragen.

Dit is in procenten van het inkomen $= 1.786/40.000 \times 100\% = 4,5\%$.

f. Aan rente betaalt Paul: $250.000 \times 5\% = € 12.500$.

Zijn totale aftrekpost bedraagt bijgevolg: $12.500 + 3.500 + 2.400 = € 18.400$.

	Inkomen	95.000		
	bijstelling (huurwaarde)	900		
	afrekposten	<u>-18.400</u>		
	belastbaar inkomen	77.500		
	1 ^e schijf	<u>-15.884</u>	inkomensheffing:	$15.884 \times 0,329 = 5.225$
	resteert	61.616		
	2 ^e schijf	<u>-12.966</u>	inkomensheffing:	$12.966 \times 0,384 = 4.978$
	resteert	48.650		
	3 ^e schijf	<u>-20.613</u>	inkomensheffing:	$20.613 \times 0,42 = 8.657$
	resteert	28.037	inkomensheffing:	$28.037 \times 0,52 = \underline{14.579}$
	Totaal			33.439
		heffingskortingen: $1.990 + 1.385 = 3.375$	→	<u>-3.375</u>
		Totaal inkomensheffing	=	€ 30.064

g. Paul betaalt over de eerste twee schijven (net als Pieter) € 1.318 aan inkomstenbelasting. Over de volgende schijven betaalt Paul € 8.657 en € 14.579 aan inkomstenbelasting. In totaal is dat $1.318 + 8.657 + 14.579 = € 24.554$. De heffingskorting is € 3.375.

Paul betaalt $24.554 - 3.375 = € 21.179$ aan inkomstenbelasting. In procenten van zijn inkomen is dat: $(21.179/95.000) \times 100\% = 22,3\%$.

h. Het absolute verschil blijft gelijk.

i. Nivellerend, de verhouding tussen de netto inkomens van Pieter en Paul wordt kleiner (€ 100 euro heffing minder op een lager inkomen is relatief hoger dan € 100 minder heffing op een hoger tarief).

j. De netto hypotheeklasten kunnen als volgt berekend worden:

De interest bedraagt 12.500

Hierdoor hoeft Paul $52\% \times 12.500 = 6.500$ minder belasting te betalen.

De netto hypotheeklasten per maandbedragen: $12.500 - 6.500 = € 6.000/12 = € 500$.

Uitwerking opdracht 3.3

- a. Sociale verzekeringen: AOW, WW, Anw, AWBZ, AKW, ZW, WIA
Particuliere verzekeringen: ZVW, WA, inboedelverzekering, fietsverzekering, uitvaartverzekering.
- b. Solidariteit: AOW, WW, Anw, AWBZ.
Geen solidariteit: inboedelverzekering, WA, fietsverzekering, uitvaartverzekering.
- c. Inkomensverlies: AOW, WW, ZW, WIA, bedrijfspensioen.
Kostenvergoeding: ZVW, WA, inboedelverzekering, fietsverzekering, AWBZ, AKW, uitvaartverzekering.
- d. Overheid bepaalt de hoogte van de premie: ZVW, AOW, WW, AWBZ.
- e. Premie gebaseerd op draagkracht: ZVW, AOW, WW, AWBZ.
- f. WA, inboedelverzekering, fietsverzekering, uitvaartverzekering.
- g. Risicoselectie bij inboedelverzekering, WA, fietsverzekering.
- h. Asymmetrische informatie speelt geen rol bij AOW, WW, Anw, AWBZ, AKW.
- i. Werknemersverzekeringen: WW, ZW en WIA.
- j. Volksverzekeringen: AOW, AWBZ, AKW, Anw.
- k. Uitkering voor ieder gelijk bij: AOW, AKW.
- l. Uitkering afhankelijk van het laatst verdiende loon: WW, ZW, WIA.
- m. Eigen risico: ZVW, WA.
- n. Averechtse selectie bij: inboedelverzekering en fietsverzekering